

A photograph of a young evergreen tree, possibly a spruce or fir, standing in a forest. The tree is green and has a central leader with several lateral branches. It is surrounded by other trees, including several tall, straight, brown trunks of mature trees in the background. The ground is covered with low-lying vegetation and fallen needles.

Nadleśnictwo Pomorze

Lasy Państwowe

Pomorze – nazwa nadleśnictwa położonego na wschodnich rubieżach Polski, z dala od morza. Historia pochodzenia nazwy sięga początku XVI w. i oznacza teren, przez który przeszedł „mór”, czyli zaraza – czarna ospa lub dżuma. Na tym obszarze „po morze” powstała miejscowość Pomorze, od której nadleśnictwo przejęło nazwę.

Nadleśnictwo Pomorze opiekuje się blisko 16 tys. ha lasów będących własnością Skarbu Państwa. Swoim zasięgiem obejmuje część Puszczy Augustowskiej, tworzącej ogromny, wyjątkowy kompleks leśny północno-wschodniej Polski. Dbamy o zarządzane przez nas lasy, pielęgnując je, chroniąc przed licznymi zagrożeniami, a także pozyskując drewno – niezwykle cenny surowiec, niezbędny w życiu każdego człowieka. Jako gospodarze dokładamy wszelkich starań, by utrzymać bogactwo przyrody tego obszaru, tak by następne pokolenia również mogły się nim cieszyć.

Zapraszam do odwiedzenia wyjątkowego, pełnego bogactwa gatunkowego i jakże pięknego fragmentu Polski.

Nadleśniczy Nadleśnictwa Pomorze

Grzegorz Myszczyński

Pomorze – girininkijos, esančios rytiniuose Lenkijos pakraščiuose, toli nuo jūros pavadinimas. Pavadinimo kilmės istorija siekia XVI a. pradžią ir reiškia teritoriją, per kurią praėjo „mór“ (maras), tai yra epidemija – juodoji mirtis arba raupsai. Šioje teritorijoje „po morze“ (po maro) atsirado vietovė Pomorze, o nuo jos ir girininkijos pavadinimas.

Girininkija Pomorze prižiūri beveik 16 tūkst. ha miškų, kurie yra Valstybės nuosavybė. Apima dalį Augustavo girios, kuri sukuria didžiulį, unikalų miško kompleksą šiaurės rytų Lenkijoje. Mes rūpinamės savo miškais tai pat atlikdami įvairius darbus, įskaitant: miško priežiūrą ir apsaugą, aplinkos apsaugą, priešgaisrinę apsaugą, o taip pat išgaunant vertingą medienos žaliavą, taip reikalingą ir būtiną žmogaus gyvenime. Kaip šeiminkai, mes stengiamės išlaikyti mūsų gamtos turtingumą, kad ateinančios po mūsų kartos taip pat galėtų mėgautis jos siūlomais privalumais.

Kviečiu Jus į unikalų, pilną rūšių gausos ir nuostabų Lenkijos fragmentą.

Pomorze Girininkijos Girininkas

Grzegorz Myszczyński

Pomorze – the name of the forest district located near the eastern border of Poland, far away from the sea. The history of that name dates back to the beginning of the 16th century when this area was severely affected by a major epidemic – black smallpox or bubonic plague. After the plague (literally po morze) the town Pomorze was founded and the forest district assumed the same name.

The Pomorze Forest District is responsible for looking after almost 16 thousand hectares of forests belonging to the State Treasury. The District includes vast stretches of the Augustowska Forest – a huge and special forest complex in the north-eastern part of the country. We look after our woodlands by stand tending, protecting forests and nature, preventing fires and also by harvesting timber, which is an indispensable material in our lives. We make our best efforts to preserve the local natural heritage for future generations so they can enjoy its unique beauty and wealth.

You are welcome to visit this beautiful and species-rich part of Poland.

Manager of the Pomorze Forest District

Grzegorz Myszczyński

Wrzosey rosnące w wielu miejscach Nadleśnictwa Pomorze korzystnie
wpływają na różnorodność biologiczną tych terenów

Położenie

Nadleśnictwo Pomorze położone jest w północno-wschodniej Polsce, na terenie województwa podlaskiego. Stanowi jedną z 31 jednostek Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Białymstoku. Granicę Nadleśnictwa Pomorze na południu stanowi Czarna Hańcza, na północy jego zasięg terytorialny sięga do jeziora Gałduś. Na wschodzie graniczy z Białorusią oraz Litwą.

Dzięki licznym jeziorom i rozległym lasom Puszczy Augustowskiej krajobrazy Nadleśnictwa Pomorze należą do najatrakcyjniejszych w Polsce. Południowa część tych terenów leży na Równinie Augustowskiej, natomiast północna stanowi fragment Pojezierza Sejneńskiego, charakteryzującego się urozmaiconą rzeźbą terenu.

Nadleśnictwa Pomorze

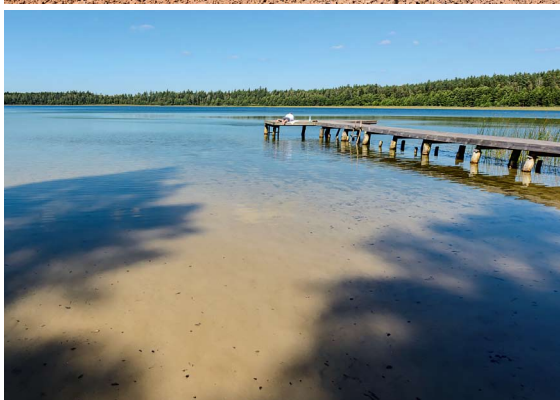
Wschodnia granica Nadleśnictwa Pomorze stanowi jednocześnie granicę Polski z Litwą oraz Białorusią. Granice trzech państw spotykają się, tworząc na niewielkiej polanie trójstyk.

Krajobraz północnej części nadleśnictwa, leżącej w obrębie leśnym Pomorze, znacząco różni się od tego na południu. Zwarte lasy ustępują tu miejsca polom uprawnym, a pagórkowaty teren przypomina, że jesteśmy już na terenie garbatej Sejneńszczyzny.

Dzięki licznym jeziorom położonym wśród lasów Puszczy Augustowskiej tereny nadleśnictwa stanowią doskonałe miejsce do wypoczynku. To idealne miejsce dla wędkarzy, grzybiarzy, rowerzystów i każdego, kto szuka spokojnego miejsca na urlop. Na fotografii po prawej Jezioro Płaskie.

Jedną z atrakcji nadleśnictwa są urokliwe rzeki – największa na Suwalszczyźnie Czarna Hańcza oraz jej dopływ Marycha. Ich nurt nie jest uregulowany, a meandry rzek przecinają rozległe lasy. Czarna Hańcza jest jednym z najstojniejszych szlaków kajakowych północno-wschodniej Polski.

Kraina jezior

Niezwykłym bogactwem przyrodniczym i ozdobą krajobrazów Nadleśnictwa Pomorze są liczne jeziora. W sumie znajdują się tutaj aż 43 zbiorniki wodne o łącznej powierzchni ok. 1880 ha. Niektóre z nich to tzw. jeziora ramienicowe – charakteryzujące się czystą wodą o dużej przeźroczystości, która pozwala na rozwój podwodnych zbiorowisk roślinnych zdominowanych przez ramienice. Woda w tego typu jeziorach przybiera szmaragdowy kolor.

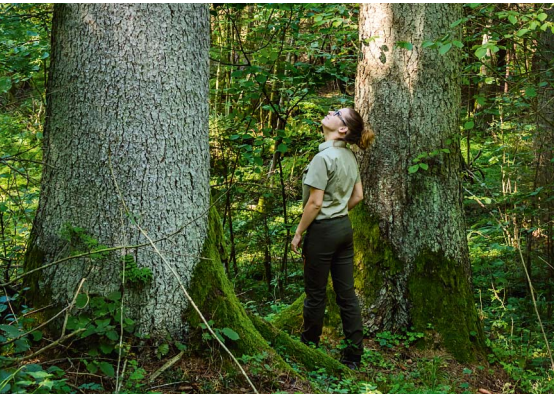

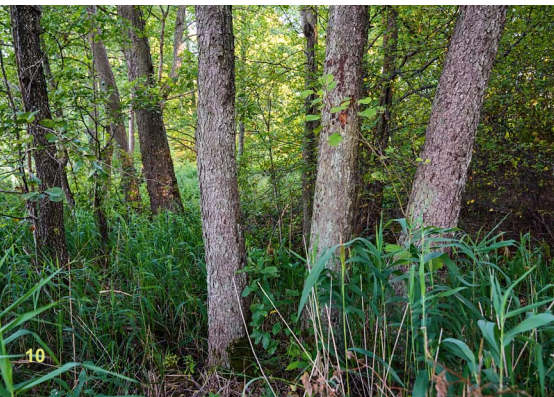
Jezioro Płaskie zachwyca regularnością kształtu i czystością wody. Szczelnie otoczone lasami Puszczy Augustowskiej, może stanowić doskonałe miejsce wypoczynku. Nad jego brzegiem funkcjonuje pole namiotowe.

Lasy w południowej części Nadleśnictwa Pomorze tworzące obręb leśny Czarna Hańcza to rozległe połącze drzewostanów, gdzie typowym widokiem są strzeliste sosny ze świerkowym dolnym piętrem. Sosna z tych terenów jest uznawana za jedną z najbardziej wartościowych w Polsce. Wykształca równy, często pozbawiony wad pień. Jej drewno jest bardzo cenione przez przemysł drzewny. Drzewostany o najlepszych cechach zostały zakwalifikowane jako wyłączone drzewostany nasienne (łącznie 26 wydzieleń o powierzchni prawie 306 ha). Ich nasiona trafiają m.in. do szkółek leśnych, gdzie zostają wysiane, a w późniejszych latach powstaną z nich równie wartościowe drzewostany.

Na terenie Puszczy Augustowskiej świerk jest gatunkiem często współpanującym na siedliskach borowych, a także dominującym w dolnych warstwach borów. W sprzyjających warunkach może dorastać do ogromnych rozmiarów.

Olsza czarna zajmuje jedynie 1,9 proc. powierzchni leśnej nadleśnictwa, niemniej to ważny gatunek z punktu widzenia funkcji wodochronnych lasu, bo rośnie na najbardziej wilgotnych siedliskach, głównie w sąsiedztwie cieków wodnych i jezior.

Nasze lasy

Panujący klimat i rodzaj gleb warunkują to, jakie gatunki drzew tworzą lasy na danym terenie. Nie bez znaczenia jest też działanie człowieka, od stuleci mającego duży wpływ na przyrodę. Warunki przyrodnicze Nadleśnictwa Pomorze sprzyjają borom, czyli siedliskom drzewostanów tworzonych przez gatunki iglaste. Tam, gdzie gleba jest żyzniejsza, wytwarzają się siedliska lasów, na których pojawiają się bardziej wymagające gatunki drzew liściastych, takie jak dęby, olsze i brzozy.

89,8%
SOSNA

5,6%
ŚWIERK

1,9%
BRZOZA

1,9%
OLSZA

0,8%
DĄB

SKŁAD GATUNKOWY NASZYCH LASÓW

Funkcje lasów

Las urozmaica krajobraz. Tereny leśne są bardziej różnorodne i miłe dla oka, zmieniają się wraz z porami roku.

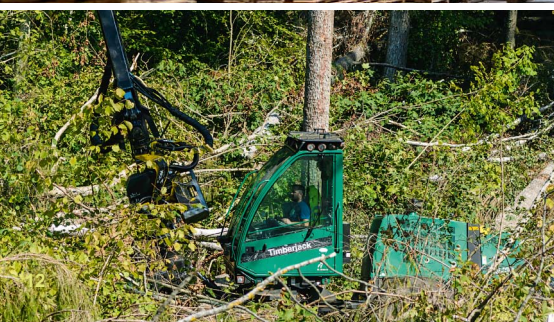
Las chroni glebę, wodę, zwierzęta, rośliny i ludzi. Zmniejsza ryzyko wystąpienia powodzi, gdyż gleba leśna i ściółka magazynują bardzo duże ilości wody. Las chroni także przed wiatrem i hałasem.

Las służy edukacji i rekreacji. To doskonałe miejsce, żeby odpocząć od codziennego zgiełku i się zrelaksować. Ponadto leśnicy już od ponad 20 lat prowadzą edukację przyrodniczo-leśną adresowaną głównie do dzieci i młodzieży.

Las dostarcza surowców – nie tylko drewna, lecz także owoców, grzybów i ziół, które każdy może bezpłatnie zbierać na własny użytek.

Las daje pracę zarówno leśnikom, jak i pracownikom zakładów usług leśnych wykonujących w drzewostanach prace z zakresu hodowli i ochrony. Dostarcza surowca gwarantującego zatrudnienie pracującym w przemyśle drzewnym.

Przemiana pokoleń

Nadrzędną zasadą gospodarki leśnej w Polsce jest zachowanie trwałości lasu na danej powierzchni. Obowiązkiem leśników jest dopilnowanie, aby najpóźniej w piątym roku po wycięciu dojrzałego drzewostanu odnowić go, czyli posadzić w tym samym miejscu młode pokolenie lasu, nazywane uprawą. Na terenie Nadleśnictwa Pomorze co roku odnawia się średnio ok. 100 ha lasu.

w lasach

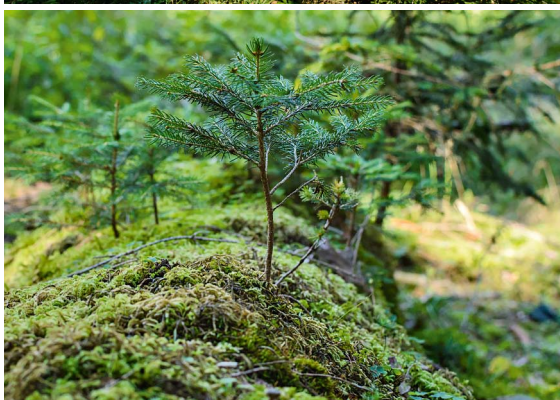

Tam, gdzie jest to możliwe, leśnicy wykorzystują potencjał drzewostanów do odnowienia naturalnego. W warunkach klimatycznych i glebowych północno-wschodniej Polski gatunkami, które najłatwiej odnawiają się naturalnie, są sosna i świerk. Dojrzałe drzewa wydają nasiona, które padając na glebę, kiełkują i dają początek młodemu pokoleniu lasu. Rolą leśników jest takie kształtowanie warunków świetlnych w drzewostanie, żeby siewki miały możliwość rozwoju i wzrostu.

Wraz z wiekiem rosną wymagania świetlne młodego pokolenia drzew. Dlatego usuwa się górujący nad nimi drzewostan. Niemniej część drzew ze starszego pokolenia zostawia się do naturalnego rozkładu. Martwe drewno to ważny element w ekosystemach leśnych.

Powalone pnie często stanowią miejsce kiełkowania nasion świerka. To widok, który spotkamy w lasach północno-wschodniej Polski.

Najczęstszą metodą odnawiania drzewostanów sosnowych jest odnowienie sztuczne, polegające na sadzeniu drzewek wyhodowanych w szkółce leśnej, tworzących uprawę. Aby zapewnić drzewkom dobre warunki wzrostu, na uprawie wykasza się chwasty konkurujące z drzewkami o światło oraz wodę i składniki zawarte w glebie.

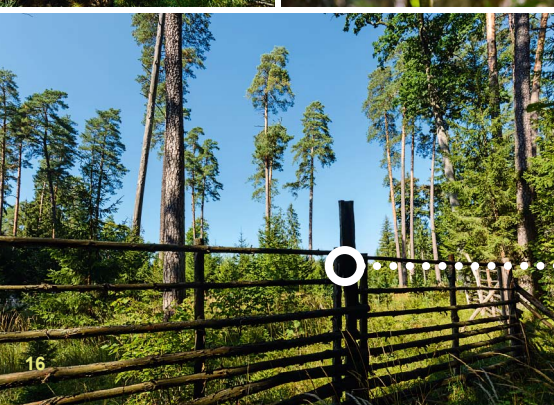
W ostatnich latach najwięcej szkód w drzewostanach nadleśnictwa powodowały huraganowe wiatry, które miały miejsce w latach 1996, 2000 i 2002. Poczynając od roku 2004, rozproszone szkody od wiatrów występują praktycznie corocznie. W 2017 r. wiatr powalił drzewa o łącznej miąższości 30 tys. metrów sześciennych.

Jednym z istotnych zagrożeń dla lasów iglastych są pożary, które są zazwyczaj skutkiem – umyślnego lub przypadkowego – działania człowieka. Niemniej dzięki wypracowywanemu przez lata systemowi ochrony przeciwpożarowej w Lasach Państwowych, bazującym na dostrzeganiach i sieci dobrze utrzymanych dróg, zarzewia ognia są szybko wykrywane i gaszone.

W ochronie lasu niezwykle ważne jest monitorowanie liczebności owadów. Dlatego co roku leśnicy prowadzą m.in. jesienne poszukiwania szkodników pierwotnych sosny oraz badania zapędrczenia gleby, a także wykładają pułapki feromonowe. Na zdjęciach po lewej stronie pułapka feromonowa IBL-3 segmentowa na kornika oraz pułapka feromonowa IBL-1 typu „abażur” na brudnicę.

Młode pokolenie drzew jest narażone na zgryzanie przez łosie, jelenie i sarny. Szkody od zwierzyny ogranicza się poprzez grodzenie upraw leśnych.

W miejscach występowania głuszcza wykonywane są grodzenia przęsłowe, czyli wykonane z żerdzi, lub grodzenia z siatki, w którą wtyka się gałęzie. Dzięki temu są one lepiej widoczne dla przelatujących ptaków.

Ochrona lasu

Ważną częścią pracy leśników jest zapobieganie szkodom w drzewostanach, nierzadko również ich usuwanie w celach ochronnych. Poważnym zagrożeniem dla lasów mogą być np. silne wiatry, obfite opady śniegu oraz pożary. W przypadku masowego występowania niebezpieczne mogą być także owady żerujące na liściach lub igłach oraz uszkadzające korzenie i drewno. Sośniny mogą ucierpieć z powodu brudnicy mniszki, cetyńca lub przypląszczka, dla świerków poważnym zagrożeniem są gradacje kornika.

Pozyskiwanie i zastosowanie drewna

Głównym dostawcą drewna na polski rynek są Lasy Państwowe. Zanim jednak zostanie ono pozyskane, dokładnie określana jest jego ilość, która może być wycięta bez szkody dla środowiska. W dekadzie jest to z reguły 55–60 proc. drewna, które przyrasta w tym czasie. Każda sztuka i stos podlegają pomiarowi, ocechowaniu i oznaczeniu. Sprzedaż surowca koordynuje biuro nadleśnictwa. Racjonalna gospodarka leśna zapewnia dostawę surowca drzewnego, nie uszczuplając jednocześnie jego zasobów na pniu.

Drewno, jako naturalny surowiec, od zarania dziejów jest wykorzystywane przez człowieka. Nawet dziś, mimo że ludzie wciąż wprowadzają coraz to nowsze materiały do użytku, drewno nadal jest dla nas atrakcyjne. Szacuje się, że ma ok. 30 tys. zastosowań. Swoją popularność zawdzięcza głównie połączeniu lekkości z wytrzymałością oraz niepowtarzalnej estetyce.

Drewno jest wykorzystywane przez człowieka na niezliczone sposoby – w budownictwie, przemyśle papierniczym, jako materiał do tworzenia instrumentów muzycznych i bezpiecznych zabawek dla dzieci. Rzadko sobie uświadomiamy, że jesteśmy wręcz otoczeni przedmiotami z tego naturalnego surowca. Drewno to także tradycyjny, ale ciągle popularny materiał opałowy – wykorzystywany zarówno w postaci łupanych szczap, jak i brykietu produkowanego z wiórów i zrębków.

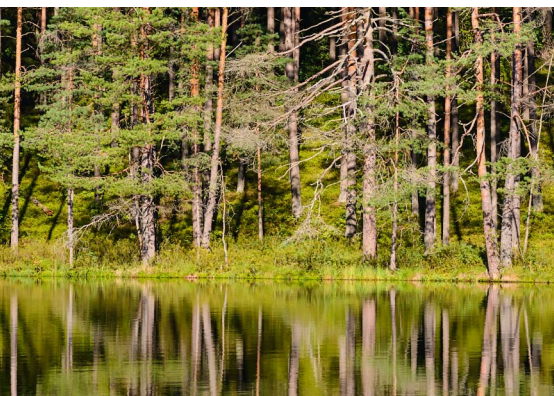
Nie mniej ważne od możliwości w zastosowaniu jest to, że drewno nie zagraża środowisku i odnawia się w stosunkowo krótkim czasie, w odróżnieniu od paliw kopalnych, jak choćby węgla czy ropy naftowa.

Doskonałym przykładem z terenu Nadleśnictwa Pomorze na zastosowanie drewna w budownictwie jest plebania w miejscowości Berżniki pochodząca z początku XIX w. Szczególną uwagę warto zwrócić na dach wykonany z wióra osikowego – pokrycia, które często można spotkać na terenie Puszczy Augustowskiej.

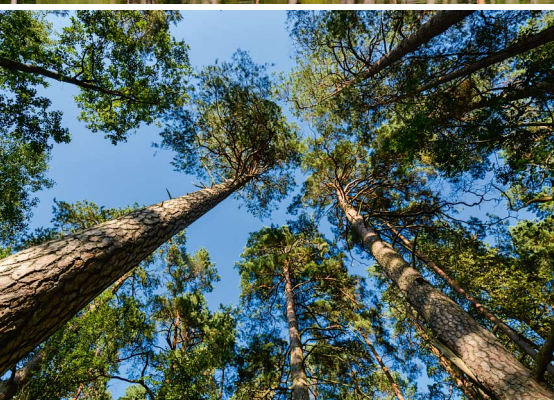

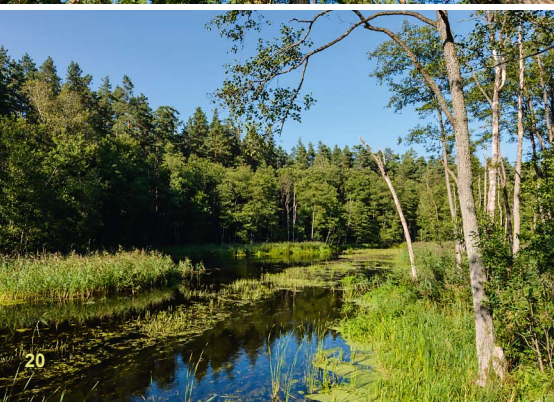
Rezerwat Łempis obejmuje powierzchnię ponad 132 ha. Obiektem ochrony są tu naturalne ekosystemy wodne, torfowiskowe i leśne – w tym różne typy borów i lasów bagiennych, z licznymi rzadkimi i chronionymi gatunkami roślin oraz zwierząt.

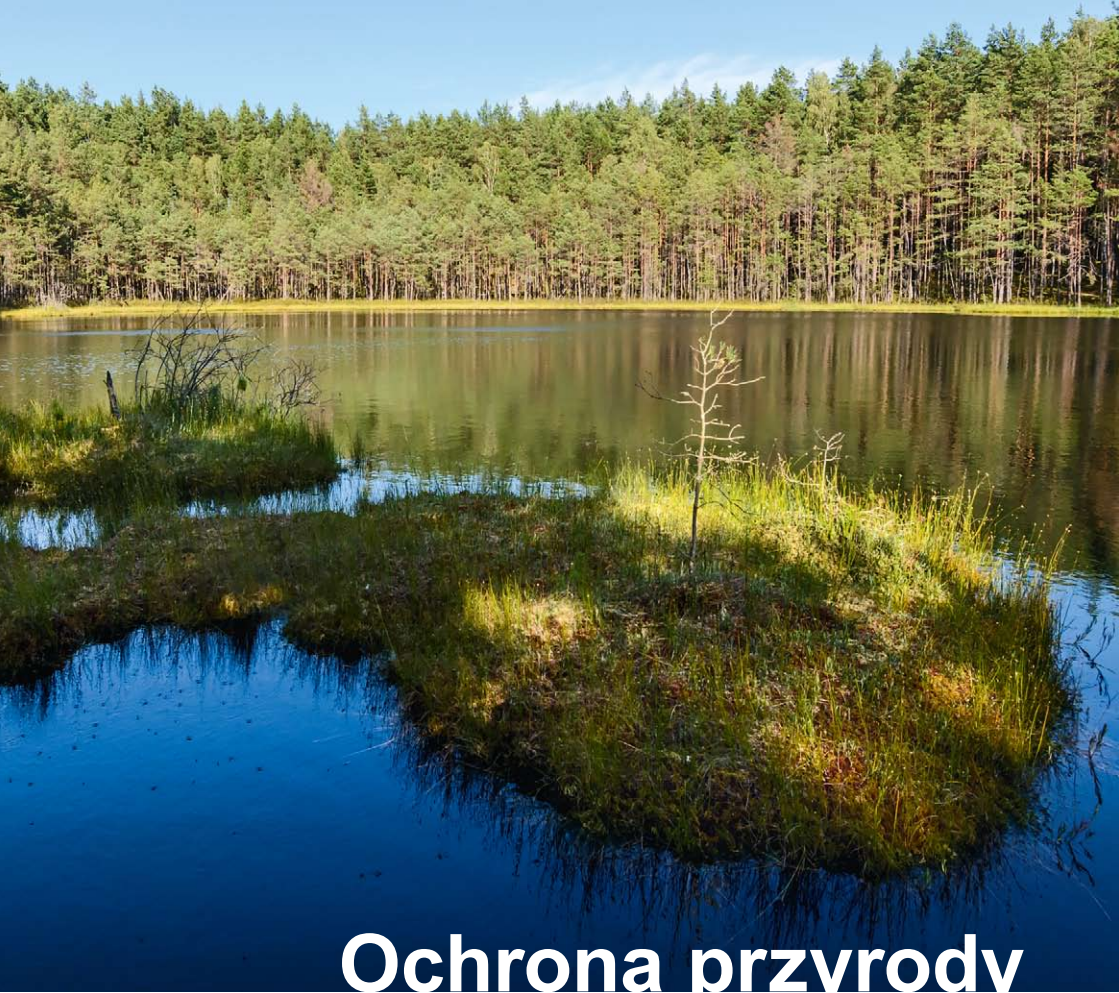
Rezerwat Tobolinka o powierzchni ponad 4,6 ha obejmuje jezioro dystroficzne i przyległe lasy. Przy brzegach tworzy się narastający na wodę kożuch złożony z torfowców, poprzerastany roślinami zielnymi, krzewinkami borówek, a nawet kiełkującymi drzewami. Nazywany jest płem i może odrywać się od brzegu, tworząc niekiedy dryfujące wyspy.

Rezerwat Pomorze o powierzchni blisko 20 ha chroni najstarszy drzewostan Puszczy Augustowskiej z dorodnymi, ponad 200-letnimi sosnami, porastającymi wzgórza morenowe. Znajdują się tu również ślady dawnego grodziska Jaćwingów – ludu zamieszkującego te tereny w średniowieczu.

Rezerwat Kukle to największy obszar chroniony nadleśnictwa o powierzchni ponad 343 ha. Obejmuje pięciokilometrowy odcinek doliny rzeki Marychy, otaczające ją zalesione wzniesienia oraz znajdujące się w pobliżu dwa zatorfione obniżenia, w których kryją się dystroficzne jeziora.

Ochrona przyrody

Ochrona przyrody ściśle wiąże się z leśnictwem, szczególnie na terenach tak cennych przyrodniczo jak te, którymi zarządza Nadleśnictwo Pomorze. Wyznaczono tu cztery rezerваты przyrody zajmujące w sumie ponad 500 ha; 96 proc. powierzchni nadleśnictwa pokrywają trzy obszary Natura 2000 – Puszcza Augustowska, Ostoja Augustowska oraz Pojezierze Sejneńskie. W zasięgu terytorialnym nadleśnictwa znajdują się także 43 pomniki przyrody. Na terenie Nadleśnictwa Pomorze występuje duże bogactwo gatunków roślin, grzybów, zwierząt objętych ochroną gatunkową.

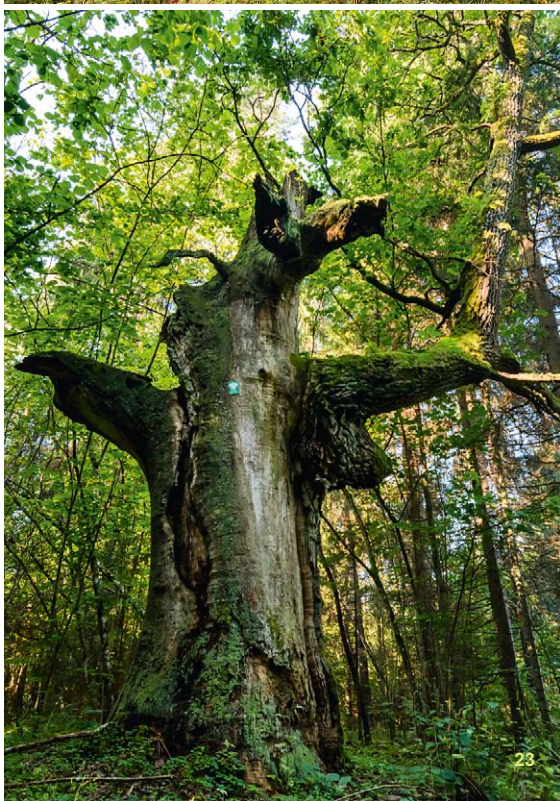
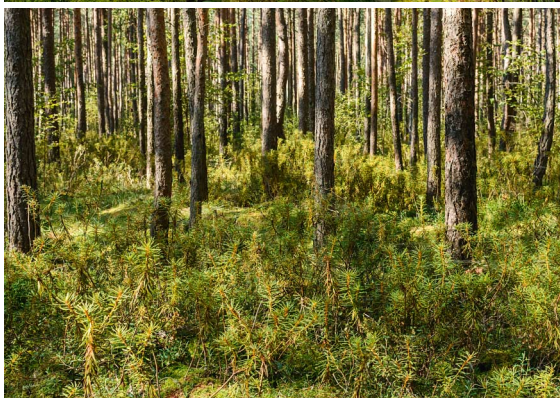
Jedną z bardzo ważnych cech lasów jest zdolność do **retencji wody**, czyli gromadzenia i zatrzymywania jej przez dłuższy czas. Nadleśnictwo Pomorze, by wspomóc tę właściwość terenów leśnych, przyczyniło się do powstania zbiornika retencyjnego poprzez zmniejszenie przepływu wód na istniejącym cieku wodnym. Oprócz swojej podstawowej funkcji wpływa on pozytywnie na różnorodność biologiczną, stanowiąc środowisko życia fauny i flory związanej ze środowiskiem wodnym i błotnym.

Tereny Nadleśnictwa Pomorze są miejscem występowania wielu cennych i zagrożonych siedlisk przyrodniczych chronionych w ramach obszarów Natura 2000 i wymienionych w załączniku I dyrektywy siedliskowej. Zajmują one ok. 8 proc. obszaru nadleśnictwa. Najliczniej występują bory i lasy bagienne z łanowo rosnącym bagnem zwyczajnym i widłakiem jałowcowatym w runie. Ze względu na duże walory przyrodnicze i rzadkość tych siedlisk nadleśnictwo nie pozyskuje tam drewna.

Ponadto na terenie nadleśnictwa występują nieleśne siedliska o szczególnym znaczeniu, m.in.: torfowiska wysokie, przejściowe i alkaliczne, jeziora ramieniowe, jeziora dystroficzne czy ciepłolubne murawy napiaskowe.

Za pomniki przyrody uznaje się obiekty o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej, jak choćby dąb ze zdjęcia o nietuzinkowym kształcie. Taki status otrzymują najczęściej okazałe, stare drzewa, niemniej opieką otaczane są również grupy drzew, krzewy i cenne twory przyrody nieożywionej, jak np. głazy narzutowe. W zasięgu terytorialnym nadleśnictwa występują 43 pomniki przyrody, w tym: 27 pojedynczych drzew, siedem grup drzew, grupa krzewów oraz osiem głazów narzutowych. Spośród wymienionych obiektów 23 pomniki zlokalizowane są na gruntach zarządzanych przez nadleśnictwo: cztery grupy drzew oraz 19 pojedynczych drzew. Większość z nich to dęby szypułkowe oraz sosny zwyczajne.

Bogactwo gatunkowe

Ryś jest niezwykle ostrożny. Ma świetnie wykształcony wzrok i słuch. Pędzelki sztywnych włosów na uszach skupiają fale dźwiękowe i sprawiają, że kot ten doskonale słyszy. Żywi się głównie sarnami, a także małymi ssakami i ptakami. Na terenie nadleśnictwa występuje kilka rysiów.

Bielik to największy polski ptak drapieżny, osiągający rozpiętość skrzydeł nawet 2,5 m. Na początku XX w. w naszym kraju był ptakiem wymierającym, ale od kilkudziesięciu lat jego populacja systematycznie rośnie. Żywi się głównie rybami i ptakami wodnymi. Na terenie nadleśnictwa wyznaczono cztery strefy ochronne wokół jego gniazd o łącznej powierzchni ok. 290 ha.

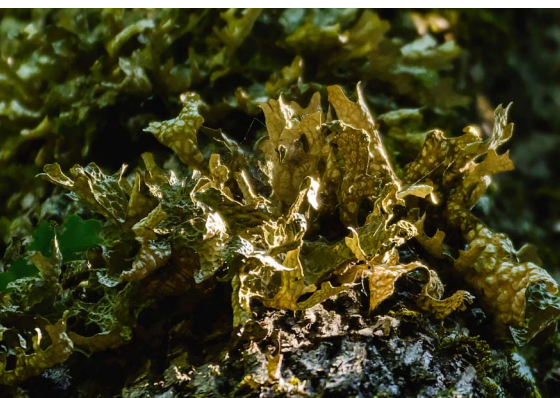

Włochatka to mała sowa, dla której typowym miejscem życia są bory sosnowe i świerkowe. W Polsce jest nielicznym ptakiem lęgowym; występuje w górach oraz na północy kraju w dużych kompleksach leśnych, m.in. w Puszczy Augustowskiej. W nadleśnictwie gnieździ się w dziuplach starych sosen, a miejsca ich występowania objęte są strefami ochronnymi.

Głuszec to jeden z najpiękniejszych ptaków występujących w Polsce. Samce – wyraźnie większe od samic – mogą osiągać wagę do 6,5 kg i długość ciała do 100 cm. W skali całego nadleśnictwa występuje kilkanaście osobników. Jest to jedno z nielicznych miejsc w Polsce, gdzie utrzymała się naturalna populacja głuszca.

Jedną z ciekawszych roślin zielnych występujących na terenie nadleśnictwa jest **arnika górską**. To bylina o wysokości 20–60 cm z charakterystycznymi żółtymi kwiatami, objęta ścisłą ochroną gatunkową. Ze względu na właściwości lecznicze była pozyskiwana z naturalnych stanowisk. Obecnie materiał zielarski pochodzi ze specjalnych upraw.

W lasach Nadleśnictwa Pomorze występuje **granicznik płucnik**. To rosnący na korze starych drzew liściasty porost, który jest objęty ścisłą ochroną, ma status gatunku zagrożonego wymarciem. Na terenie nadleśnictwa jego stanowiska objęto ochroną strefową.

Sasanka otwarta to gatunek z rodziny jaskrowatych. Zakwita efektownie od marca do kwietnia, niekiedy dłużej. To typowa roślina północy – jej zwarty zasięg od wschodu dochodzi do granic Polski. W naszym kraju jest rzadkością i rośnie na rozproszonych stanowiskach, natomiast w Nadleśnictwie Pomorze występuje dość licznie.

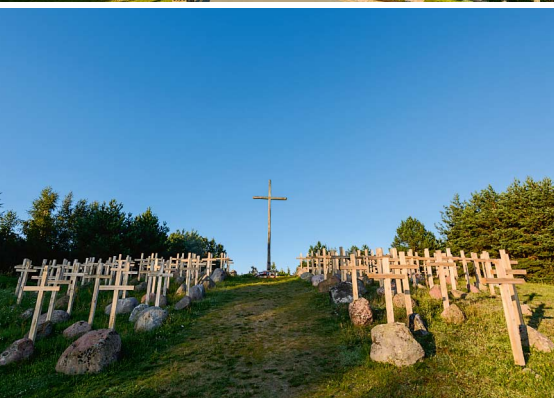

Obuwik pospolity to gatunek z rodziny storczykowatych o charakterystycznym kształcie, któremu zawdzięcza nazwę. Podlega ścisłej ochronie gatunkowej. Po raz pierwszy kwitnie dopiero po sześciu – ośmiu latach rozwoju, od drugiej połowy maja do czerwca.

Kościół św. Anny w Gibach pierwotnie wzniesiono w 1912 r. w miejscowości Pogorzelec jako molenną staroobrzędowców. W czasie II wojny światowej budynek został uszkodzony, następnie go odbudowano. Od 1982 r., po przeniesieniu do Gib, funkcjonuje jako rzymskokatolicki kościół parafialny.

Golgota Wschodu w Gibach – pomnik Ofiar Obławy Augustowskiej to symboliczny cmentarz okolicznej ludności zaginionej w lipcu 1945 r. podczas tzw. Obławy Augustowskiej przeprowadzonej przez NKWD. Pod głównym krzyżem znajdują się kamienne tablice z nazwiskami zaginionych. Rodziny do tej pory szukają wieści o swoich bliskich.

Biała Synagoga, którą możemy dziś oglądać w Sejnach, zaczęła powstawać w 1885 r. Murowany budynek o wymiarach 19 m na 25,8 m zawiera elementy neoklasycyzmu i neogotyku. Obecnie w miejscu tym działalność prowadzi Ośrodek „Pogranicze – sztuk, kultur, narodów”, który organizuje tu koncerty, spektakle i wystawy.

Dwór Czesława Miłosza w Krasnogrudzie – Międzynarodowe Centrum Dialogu. To kompleks dworski, którego historia sięga XVII w. Budynek dworu ze względu na zły stan był gruntownie przebudowany w I połowie XXI w. Obecnie organizowane są tu warsztaty, wystawy, koncerty oraz spotkania literackie.

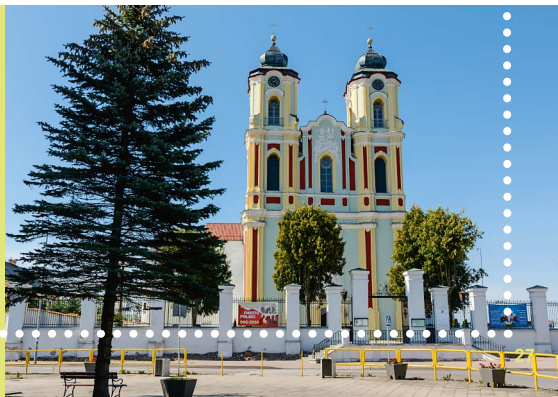
Warto odwiedzić

Obszar w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Pomorze, choć słabo zaludniony, może zaskoczyć turystę wieloma wartymi odwiedzenia, różnorodnymi zabytkami. Tereny te od wieków były miejscem przenikania się kultur, nie omijały ich także dziejowe zawieruchy. Do dziś możemy tu oglądać materialne ślady dziedzictwa kulturowego pogranicza.

Renesansowy klasztor jest jedyną tego typu budowlą w północno-wschodniej Polsce

Sanktuarium Matki Boskiej Sejeńskiej stanowi jeden z najbardziej charakterystycznych elementów w krajobrazie całej okolicy za sprawą wieży o wysokości 47 m. Początki budowli sięgają 1610 r. Wnętrze i wyposażenie świątyni, do której przylega kompleks klasztorny, zachowane jest w stylu barokowym.

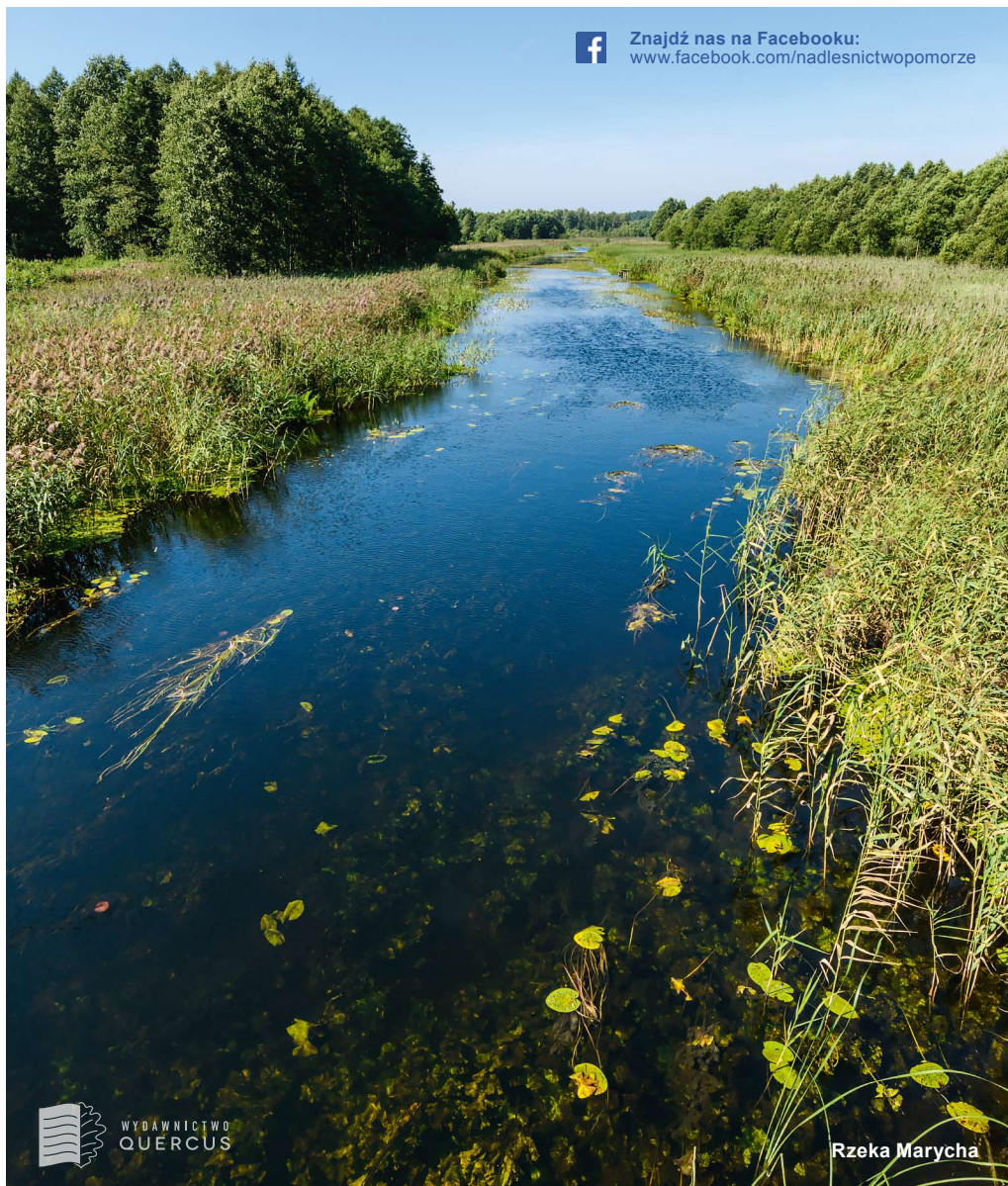

Nadleśnictwo Pomorze

Pomorze 8, 16-506 Giby
tel. 87 516 57 80, faks 87 516 50 52
e-mail: pomorze@bialystok.lasy.gov.pl
www.pomorze.bialystok.lasy.gov.pl

Znajdź nas na Facebooku:
www.facebook.com/nadlesnictwopomorze

WYDAWNICTWO
QUERCUS

Rzeka Marycha

Kontakt: Tomasz Dębiec
+48 667 869 976
kontakt@wydawnictwoquercus.pl
www.wydawnictwoquercus.pl

Tekst: Tomasz Dębiec
Korekta: Małgorzata Haze
Projekt graficzny, DTP:
Joanna Kozek

Zdjęcia: T. Dębiec; M. Boruk (okładka, s. 25 – sasanka);
A. Budnik (s. 8); W. Palewicz (s. 25 – gluszec); K. Fiedorowicz (s. 25 – obuwik); Fotolia: mariesacha (s. 19), szczepank (s. 24), wildpixproductions (s. 24), Xaver Klaussner (s. 24), desertsolitaire (s. 25)